

**ДВНЗ «ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІЧНИЙ**

Кафедра економіки та фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету

Крикунова В.М.

(прізвище та ініціали)

«27» серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Економіка підприємства»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти: початковий (короткий цикл)

спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма: «Облік і оподаткування»

(назва спеціалізації)

факультет економічний

(назва факультету)

Херсон - 2020

Робоча програма «Економіка підприємства» для здобувачів початкового рівня вищої освіти (короткий цикл), що навчаються за освітньою програмою «Облік і оподаткування» зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Херсон: ХДАУ. 12 с.

Розробник: к.е.н., доцент Адвокатова Н.О.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри економіки та фінансів
Протокол від “26” серпня 2020 року № 1

Схвалено науково-методичною комісією спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Протокол

від 27 серпня 2020 року № 1

Затверджено на Вченій раді факультету економіки
Протокол від “27” серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри
економіки та фінансів

Танклевська Н.С.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язкова компонента ОП	
Змістовних частин – 2	Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 90		2-й	-
		Семестр	
		3-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної та індивідуальної роботи студента - 3	Освітній ступінь: молодший бакалавр	Лекції	
		20 год.	-
		Практичні заняття	
		24 год.	-
		Самостійна робота	
		46 год.	-
		Вид контролю:	
Екзамен	-		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 44/46

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - засвоєння теоретичних знань щодо основ господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційних системах сучасних підприємств. Навчальна дисципліна призначена для формування у слухачів здатності самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні підприємств та організацій. Суттєво важливою є методологія вивчення дисципліни, яка полягає у раціональному поєднанні емпіричної, теоретичної та прикладної складових.

Завдання дисципліни:

- сформувати у слухачів глибоке розуміння господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційних системах сучасних підприємств;
- закріпити у слухачів комплекс економічних знань здобутих з інших навчальних дисциплін загальноекономічного характеру;
- забезпечити засвоєння сучасних досягнень теорії та практики управління підприємствами та організаціями як відкритими соціально-економічними утвореннями;
- сформувати здатність самостійно мислити, ідентифікувати та аналізувати господарські процеси та проблеми, приймати управлінські рішення;
- сформувати здатність проводити комплексні економічні розрахунки з метою обґрунтування управлінських рішень та виявлення резервів підвищення ефективності господарської діяльності підприємств;
- забезпечити засвоєння основ організації господарської діяльності підприємств, бізнес-проекування, маркетингових досліджень, фінансового аналізу та інших напрямків подальшої освіти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти оволодіють *загальними компетенціями:*

- ЗК3 здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК6 знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

спеціальними (фаховими) компетенціями:

- СК2 використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку і оподаткування;
- СК5 здатність до аналізу та оцінювання фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання;
- СК8 здійснювати контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку та оподаткування.

а також отримують *програмні результати навчання:*

- ПР 01 знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;
- ПР 08 розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішення з використанням обліково-аналітичної інформації;
- ПР 10 усвідомлювати функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння його ринкового позиціонування;
- ПР 11 вміти застосовувати економіко-математичні методи в обраній професії;
- ПР 12 володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

Міждисциплінарні зв'язки. У межах дисципліни “Економіка підприємства” здобувачі початкового рівня вищої освіти (короткий цикл) отримують інформацію, необхідну для розуміння діяльності підприємства, а також для аналізу його діяльності.

Дисципліна “Економіка підприємства” дозволяє доповнити знання, які отримали раніше з дисциплін: “Облік і оподаткування суб'єктів малого бізнесу”, “Мікроекономіка” та інші.

Навчальний курс дисципліни “Економіка підприємства” містить десять тем загальною кількістю годин – 90, 3 кредитів ЄКТС.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовна частина 1. Підприємство як відкрита економічна система

Тема 1. Теорії та моделі підприємств. Підприємство як суб'єкт господарювання

1. Підприємство як економічний суб'єкт .....
2. Еволюція теорій підприємства і сформовані моделі на їх основі.....
3. Модель сучасного підприємства.....
4. Сутність підприємства, цілі і принципи діяльності підприємств в сучасних умовах.....
5. Головні види та напрями діяльності підприємств.....
6. Правові основи функціонування підприємств.....

Тема 2. Основи підприємництва .....

1. Сутність та цілі підприємницької діяльності.....
2. Функції та принципи підприємницької діяльності.....
3. Форми та моделі підприємництва.....
4. Типи підприємницької діяльності та їх особливості.....
5. Активізація підприємницької діяльності.....
6. Державне регулювання підприємницької діяльності.....

Тема 3. Види підприємств, їх організаційно-правові форми.....

1. Сутність та ознаки класифікації підприємств.....
2. Характеристика організаційно-правових форм підприємств .....
3. Характеристика підприємств за видами економічної діяльності .....
4. Типологія промислових підприємств за ознаками техніко-економічної структури.....
5. Характеристика підприємств за просторово-структурними ознаками.....
6. Об'єднання підприємств.....

Тема 4. Ринок і продукція.....

1. Поняття та функції ринку .....
2. Характеристика різних типів ринків.....
3. Принципи поведінки суб'єктів господарювання на ринку.....
4. Загальна характеристика продукції.....

Тема 5. Товарна та цінова політика підприємства.....

1. Сутність товарної політики підприємства.....
2. Товарний асортимент та номенклатура.....
3. Сутність цін, їх види, структура.....
4. Методи ціноутворення.....
5. Стратегії ціноутворення на підприємстві.....

Змістовна частина 2. Ресурсна база підприємства та економічні аспекти діяльності підприємства

Тема 6. Основний капітал	
6.1. Сутність основного капіталу.....	
6.2. Класифікація і структура основних фондів.....	
6.3. Методи оцінки основних фондів.....	
6.4. Відтворення основних фондів.....	
6.5. Знос і амортизація основних фондів.....	
6.6. Ремонт і модернізація основних фондів.....	
6.7. Система показників ефективності використання основних фондів.....	
6.8. Шляхи підвищення ефективності використання основних фондів.....	
Тема 7. Оборотний капітал	
7.1. Сутність, склад та структура оборотного капіталу.....	
7.2. Визначення потреби в оборотних коштах	
7.3. Характеристика наявності та ефективного використання оборотних коштів	
7.4. Шляхи покращення використання оборотного капіталу.....	
Тема 8. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці	
9.1. Кадрова політика на підприємстві.....	
9.2. Класифікація персоналу підприємства.....	
9.3. Визначення чисельності працівників.....	
9.4. Продуктивність праці персоналу.....	
9.5. Мотивація трудової діяльності працівників.....	
9.6. Соціально-економічна сутність заробітної плати.....	
9.7. Форми й системи оплати праці.....	
9.8. Тарифна система оплати праці.....	
9.9. Особливості організації оплати праці на підприємстві в сучасних умовах..	
Тема 9. Витрати підприємства	
1. Характеристика витрат підприємства, їх класифікація.....	
2. Кошторис витрат.....	
3. Калькулювання собівартості продукції.....	
4. Визначення собівартості продукції на підприємстві.....	
5. Управління витратами на підприємстві.....	
Тема 10. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання	
1. Дохід підприємства та джерела його формування.....	
2. Прибуток підприємства, його суть, функції і види.....	
3. Формування і використання прибутку.....	
4. Система показників рентабельності та методика їх визначення.....	
5. Фінансовий стан підприємства та показники його оцінки.....	

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.
Змістова частина 1. Підприємство як відкрита економічна система										
Тема 1. ТЕОРІЇ ТА МОДЕЛІ ПІДПРИЄМСТВ. ПІДПРИЄМСТВО ЯК СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ	8	2	2		4					
ТЕМА 2. ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА	8	2	2		4					
Тема 3. ВИДИ ПІДПРИЄМСТВ, ЇХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ	8	2	2		4					
ТЕМА 4. РИНОК І ПРОДУКЦІЯ	8	2	2		4					
Тема 5. ТОВАРНА ТА ЦІНОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА	8	2	2		4					
Виконання рубіжної контрольної роботи 1	2		2							
Разом за змістовною частиною 1	42	10	12		20					
Змістова частина 2. Ресурсна база підприємства та економічні аспекти діяльності підприємства										
ТЕМА 6. ОСНОВНИЙ КАПІТАЛ	10	2	2		6					
ТЕМА 7. ОБОРОТНИЙ КАПІТАЛ	10	2	2		6					
Тема 8. ПЕРСОНАЛ ПІДПРИЄМСТВА, ПРОДУКТИВНІСТЬ І ОПЛАТА ПРАЦІ	10	2	2		6					
Тема 9. ВИТРАТИ ПІДПРИЄМСТВА	8	2	2		4					
Тема 10. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	8	2	2		4					
Виконання рубіжної контрольної роботи 2	2		2							
Разом за змістовною частиною 2	48	10	12		26					
Усього годин	90	20	24		46					

5. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		для ДФН
1	Тема 1. ТЕОРІЇ ТА МОДЕЛІ ПІДПРИЄМСТВ. ПІДПРИЄМСТВО ЯК СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ	2
2	Тема 2. ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА	2
3	Тема 3. ВИДИ ПІДПРИЄМСТВ, ЇХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ	2
4	Тема 4. РИНОК І ПРОДУКЦІЯ	2
5	Тема 5. ТОВАРНА ТА ЦІНОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА	2
6	Виконання рубіжної контрольної роботи 1	2
7	Тема 6. ОСНОВНИЙ КАПІТАЛ	2
8	ТЕМА 7. ОБОРОТНИЙ КАПІТАЛ	2
9	Тема 8. ПЕРСОНАЛ ПІДПРИЄМСТВА, ПРОДУКТИВНІСТЬ І ОПЛАТА ПРАЦІ	2
10	Тема 9. ВИТРАТИ ПІДПРИЄМСТВА	2
11	Тема 10. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	2
12	Виконання рубіжної контрольної роботи 2	2
Разом		24

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

Обов'язкова самостійна робота студентів передбачає самостійне вивчення окремих теоретичних питань тем дисципліни.

Обов'язкова самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		для ДФН
1	Тема 1. ТЕОРІЇ ТА МОДЕЛІ ПІДПРИЄМСТВ. ПІДПРИЄМСТВО ЯК СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ: - Еволюція теорій підприємства і сформовані моделі на їх основі; - Модель сучасного підприємства; - Правові основи функціонування підприємств	4
2	Тема 2. ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА: - Активізація підприємницької діяльності; - Державне регулювання підприємницької діяльності	4
3	Тема 3. ВИДИ ПІДПРИЄМСТВ, ЇХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ: - Типологія промислових підприємств за ознаками техніко-економічної структури; - Характеристика підприємств за просторово-структурними ознаками; - Об'єднання підприємств	4
4	Тема 4. РИНОК І ПРОДУКЦІЯ: - Принципи поведінки суб'єктів господарювання на ринку; - Загальна характеристика продукції	4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		для ДФН
5	Тема 5. ТОВАРНА ТА ЦІНОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА: - Методи ціноутворення; - Стратегії ціноутворення на підприємстві	4
6	Тема 6. ОСНОВНИЙ КАПІТАЛ: - Ремонт і модернізація основних фондів; - Система показників ефективності використання основних фондів; - Шляхи підвищення ефективності використання основних фондів;	6
7	ТЕМА 7. ОБОРОТНИЙ КАПІТАЛ: - Характеристика наявності та ефективного використання оборотних коштів; - Шляхи покращення використання оборотного капіталу	6
8	Тема 8. ПЕРСОНАЛ ПІДПРИЄМСТВА, ПРОДУКТИВНІСТЬ І ОПЛАТА ПРАЦІ: - Мотивація трудової діяльності працівників; - Соціально-економічна сутність заробітної плати; - Форми й системи оплати праці; - Тарифна система оплати праці; - Особливості організації оплати праці на підприємстві в сучасних умовах	6
9	Тема 9. ВИТРАТИ ПІДПРИЄМСТВА: - Визначення собівартості продукції на підприємстві; - Управління витратами на підприємстві	4
10	Тема 10. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: - Система показників рентабельності та методика їх визначення; - Фінансовий стан підприємства та показники його оцінки	4
Разом		24

9. Обов'язкова індивідуальна робота

Не передбачено навчальним планом

10. Методи навчання

Методи навчання, які використовуються: словесні, наглядні, репродуктивні пояснювально-ілюстративні, аналітичні, дослідницькі.

11. Методи контролю

Використовують наступні методи контролю: усний, письмовий, комбінований, дискусійний.

Поточний контроль: тестовий контроль, перевірка рішення практичних (ситуаційних) завдань, перевірка складання конспектів, оцінювання контрольних робіт, оцінювання за активність здобувачів освіти на заняттях, за участь у конференціях за тематикою дисципліни, за підготовку наукової статті, роботи на конкурс.

Поточний рубіжний контроль: перевірка рубіжної контрольної роботи.

Підсумковий контроль: екзамен.

5	Додаткові бали за вибіркові види самостійної та індивідуальної роботи:												max 10
	- активна робота під час лекцій, практичних занять, консультацій					5						5	10
	- участь в конференціях за тематикою дисципліни												10
	- підготовка статті, роботи на конкурс та ін.												10

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Рекомендована література

№ з/п	Підручники, навчальні посібники	Кількість примірників у бібліотеці або на кафедрі для базової літератури
Базова		
1	Економіка підприємства: навчальний посібник / О. М.Бандурка, Є. В. Ковальов, М. А.Садиков, О. С. Маковоз; за заг. ред. О. М. Бандурки. – Харків: ХНУВС. – 2017. – 192 с.	Електронний варіант
2	Яркіна Н.М. Економіка підприємства : Навч. посіб. / Н. М. Яркіна. – Вид. 2-ге перероб. і доп. – К. : Видавництво Ліра-К, 2017. – 600 с.	Електронний варіант
3	Економіка підприємства: магістерський курс : навчальний посібник./ за ред. проф. А.І. Яковлева, доц. Ларки Л.С. – Харків : НТУ «ХП», 2018. – 516 с.	Електронний варіант
4	Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор-Видавництво, 2016. – 378 с.	Електронний варіант
5	Економіка підприємства: Навч. посібник / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. — Київ: НаУКМА, 2018. — 343 с.	Електронний варіант
6	Економіка підприємства:: навчальний посібник./ за ред. проф. А.І. Яковлева, доц. Ларки Л.С. – Харків : НТУ «ХП», 2018. – 516 с.	Електронний варіант

Допоміжна	
7	Douglas Bernheim, B. And Antonio Rangel. «behavioural publiceconomics». The New Palgrave Dictionary of Economics. Second Edition. Eds. Steven N. Durlauf and Lawrence E. Blume. Palgrave Macmillan, 2018.
8	Psychological Dimensionsof Culture, Economics, Management: Science Journal. VIII, 2016. 78 p.
9	The New Palgrave Dictionary of Economics Online. Palgrave Macmillan. 07 February 2016.
10	Перехідна економіка: підручник / за ред. В.М. Геєця. – К.: Вища школа, 2016. – 590 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України <http://dspace.nbu.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRNsoc_gum/EkUk/index.html
3. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] /Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
5. Офіційний сайт Кабінету міністрів України [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>